

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת נשא, ה' סיון התשע"ו

מורם מעם ועם העם

את הכוהנים אנו מכירים כבר מספר שמות וספר ויקרא, שם הם מוצגים כ"כלי קודש" המופקדים על עבודת המקדש ועל רמתו הרוחנית של עם ישראל. תפקידם זה נרמז גם בברכתו של משה לשבט לוי: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחך" (דברים ל"ג י'), נראה שתחילת הברכה מכוונת לשבט כולו וסוף הברכה במילים: "ישימו קטורה וכליל על מזבחך" מכוונת לכוהנים בלבד. גם הנביא מלאכי מייעד לכוהנים בני שבט לוי תפקיד של הוראת תורה בעם ישראל: "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא" (מלאכי ב' ז). בימי בית שני התעצם מעמדם של הכוהנים שעלו עם עזרא, שהיה בעצמו כהן, ולכן מלבד ההנהגה גם דאג למצבו הרוחני של העם.

בפרשתנו, פרשת נשא, אנו מגלים שבמסגרת תפקידם החינוכי הכוהנים צריכים לטפל גם באזרחים הנמצאים בשוליים של החברה.

האישה הסוטה, אישה שבגדה בבעלה - "מעלה בו מעל", מובאת אל הכוהן הנמצא בבית המקדש. מדובר באשה שבעלה חושד בה והזהירה שלא תתייחד עם גבר זר, אולם ככל הנראה היא לא שעתה לאזהרתו. ההסתייגות במילים "ככל הנראה" נובעת מכך שלא ברור האמנם "נטמאה" האשה או לא, כאשר מטרת ההליך המתבצע במקדש הוא לברר עובדה זו. לצורך כך הכוהן פורע את שיער ראשה של האשה, משביע אותה ומשקה אותה את המים המרים - מים שלתוכם הכוהן מטיל קלף שכתוב בו שם ה' הנמחק במים. אם המים המרים יזיקו לאשה, תהיה זו אריה שאכן בגדה בבעלה. אם לא היא עתידה להתברך וללדת ילדים נוספים.

מפרשיה זו אנו למדים כי הכוהן מופקד על ערך שלימות המשפחה בישראל; ערך בסיסי לקיום האומה. ספר במדבר כולו פותח במניין העם שההתייחסות היא תמיד "למשפחותם לבית אבותם". ניתן להניח כי הכוהנים היו עסוקים בנושא המשפחה לא רק במסגרת הטיפול בסוטה, אלא גם בחיי היום יום, הם טיפחו את ערך המשפחה על ידי חינוך בשדרות הרחבות של העם.

דמות נוספת הנמצאת בשולי החברה, אך בקצה השני, הוא הנזיר. מדובר על אדם שאסר את עצמו משתיית יין ומוצריו. הנזיר נקרא בתורה "קדוש" אבל גם "חוטא". הוא קדוש כי אסר את עצמו בדבר המותר, ומאידיך חוטא כיוון שציער את עצמו שלא הכרח. חז"ל מספרים שנזיר מקבל על עצמו נזירות כיוון שראה "סוטה בקלקולה". המחזה הטראומטי של אישה סוטה, המייצג את המתירנות המוחלטת, גורם לאותו אדם לפרוש מהנאות העולם כדי להרחיק עצמו מן העבירה. אולם, התורה מלמדת אותנו כי קיצוניות, גם כשהיא נוטה לצד הקדושה, איננה רצויה. בשלב מסוים הנזיר אמור לסיים את נזירותו ולהביא קרבן חטאת על שציער עצמו מן היין. הכוהן מקבל את קרבנותיו וכנראה היה משוחח עמו על המניעים לנזירותו. מסופר בתלמוד על שמעון הצדיק שהיה כהן, שהגיע אליו נזיר צעיר. בשיחה עמו סיפר הצעיר לשמעון הצדיק כי קיבל על עצמו נזירות כיוון שהוא בחור נאה מאוד, והוא התגאה ביופיו ובמיוחד בשערותיו. אני מניח שהשיחה בין הכוהן לנזיר הייתה סביב הדרך הרצויה בעבודת ה' שאינה מכוונת לנזירות אלא לדרך האמצע, כאשר קדושת הכוהנים מייצגת את הדרך האידיאלית: חיבור אל החומר ואל הקודש. כך הופך איש הקודש לא רק למפורש מעם, אלא גם למנהיג המתווה דרך בהליכות עולם.

כותב המאמר: הרב בניהו ברונר ראש בית המדרש לבנים והמדרשה לבנות במכללה האקדמית צפת, רב הקהילה הדתית-לאומית בצפת, מכהן כאב בית דין לדיני ממונות ואב בית דין לגיור; מרבני 'צהר'

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של יושרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

